

Obrazloženje Povjerenstva za dodjelu nagrada za najbolje knjižare i antikvarijate u 2024. godini

Povjerenstvo je obilazeći knjižare o njihovoj kvaliteti prosuđivalo prema sljedećim kriterijima:

- Ponuda u knjižari – raznovrsnost ponude knjiga s posebnim naglaskom na djela domaćih autora, ali i zastupljenosti manje komercijalnih izdanja poput poezije ili putopisa, zastupljenost časopisne produkcije, kvaliteta i zastupljenost neknjižne ponude (papirnica i medijateka)
- Poslovanje knjižare – podmirivanje obaveza prema dobavljačima (nakladnicima) i zaposlenicima te ukupno poslovanje knjižare (prosuđivalo se ponajprije prema dokumentaciji koju su knjižare dostavile prilikom prijave na natječaj)
- Razvoj publike – kompetencija djelatnika, programi privlačenja publike/kupaca, uređenje prostora knjižare i izloga, aktivnost na internetu, sudjelovanje u programima potpore knjižarskoj djelatnosti

Osim mjerljivih (gore navedenih) kriterija pri odabiru najboljih knjižara Povjerenstvo je vodilo računa o osobnom pristupu samih knjižara (zaposlenika knjižare), njihovoj ljubaznosti, stručnosti, kreativnosti, upućenosti u knjižnu građu kao i želji da pomognu kupcima i otkriju im nešto novo. Svjesni smo da na taj način i sami pridonose stvaranju čitateljske kulture koja je neophodna za kvalitetno društvo. Polazeći od pretpostavke da bi se knjižare, više nego druge komercijalne ustanove, trebale voditi prosvjetiteljskim principima što znači da su inkluzivne, da potiču znatiželju i kritičko promišljanje, posebno raznovrsnošću ponude, da budu mjesto susreta slobodne misli, intelektualnosti, raznolikih ideja koji pozivaju na propitivanje, a uzimajući u obzir sve gore navedene kriterije (mjerljive i nemjerljive) Povjerenstvo je donijelo odluke o najboljim knjižarama i antikvarijatima u 2024. godini u Hrvatskoj.

Najbolja samostalna knjižara:

Fraktura, Zagreb (1. mjesto)

Samostalna knjižara Fraktura u tri i pol godine svoga rada u gradu Zagrebu postala je kultno mjesto za mnoge čitatelje, autore i ljubitelje kulturnih sadržaja. Ponuda knjiga u koju su uključena vlastita, izdanja drugih nakladnika, relevantna beletristika i publicistika, stripovi i monografije zadovoljit će i vrlo zahtjevne čitatelje, a odnedavno i one koji su zainteresirani za domaću književnost na engleskom jeziku. Pored toga, ljubazno osoblje knjižare izuzetno je upućeno u naslove te spremno za razgovor i preporuku. Ambijent knjižare pažljivo je osmišljen kako bi posjetioци u ugodnoj i umjetnički poticajnoj atmosferi uživali u prelistavanju knjiga i traganju za novim naslovima. Tome u prilog ide i činjenica da Fraktura ima svoj čitateljski klub (velikim dijelom okrenut prema domaćim autorima) te izuzetno bogat popratni program usmjeren razvoju publike (književne promocije, izložbe, tribine i razgovori) u samom prostoru knjižare koji poziva na susret, razmjenu mišljenja, čitanje i sudjelovanje u kulturnom životu zajednice. Sve to govori u prilog činjenici da je u vrlo kratkom roku knjižara Fraktura postala nezaobilazno mjesto i sinonim za potpuno i ispunjavajuće iskustvo posjeta knjižari.

Striparnica Columbo, Split (dijeli 2. mjesto s Knjižarom Nova, Osijek)

Prva splitska striparnica Columbo smještena je u starom centru Splita, što je čini neočekivanim iznenađenjem i otkrićem koje joj i sugerira ime. Već izvana ovaj nevelik prostor privlači pozornost, a ulazak, unutrašnjost i boravak u samoj striparnici opravdavaju njezinu odličnu reputaciju u Splitu i

Dalmaciji. Od popularnih do umjetničkih stripova koji pokrivaju raznolike želje ljubitelja pripovijedanja u kvadratima, ponuda je na zavidnoj razini, a Povjerenstvu se posebno svidjelo isticanje lokalnih, regionalnih i hrvatskih autora kao način animiranja publike i nadahnuća budućih crtača. Striparnica svoj rad temelji na promociji strip kulture, distribuciji i prodaji stripova diljem Republike Hrvatske i izvan nje pa u njoj često gostuju domaći i strani autori. To je izvrstan način za povezivanje s lokalnom zajednicom koja u ovom dijelu zemlje nema mnogo jakih točaka vezanih uz umjetnost stripa. Njezini su voditelji i djelatnici izrazito upućeni i ljubazni, a komunikativnost im seže i dalje od osobnog kontakta: maštovito i profesionalno vode društvene mreže, sami osmišljavaju svjež i ujednačen vizualni identitet svih važnih obavijesti o poslovanju te provode autentične društveno odgovorne i humanitarne akcije. Sve su to dodatni razlozi za visoke ocjene i podijeljeno drugo mjesto za ovo malo splitsko cool misto od stripa u kojem će se jednako dugo zadržati i ljubitelji Zagora te Neja i Danijela Žeželja.

Knjižara Nova, Osijek (dijeli 2. mjesto sa Striparnicom Kolumbo, Split)

Kad dođete u osječku knjižaru Nova, lako vam se može dogoditi da naletite na promociju knjige. Naime, ova knjižara na Trgu Ante Starčevića predstavljanja knjiga, razgovore s autorima i druga knjiška okupljanja radi gotovo svaki tjedan. Nađete li se na njihovoj mailing listi, možda kao član njihovog "Kluba knjiga" pomislit ćete da se sva književna zbivanja u Osijeku događaju upravo tamo. I to u posebnom, poprilično velikom prostoru odvojenom od prodajnog dijela, kamo stane lijepa grupa ljudi. Sam prodajni dio knjižare je također dovoljno prostran, toplu atmosferu tog prostora čine prije svega knjige koje pune zidove do vrha, odlična ponuda, razgovorljivi prodavači, časopisi, ali i mjesto gdje se može sjesti i prelistati knjigu. Uz to, knjižara Nova je i centar za nabavu sveučilišnih udžbenika, tako da je sjajno opskrbljena i znanstvenim naslovima, što je sasvim sigurno važno Osijeku kao velikom sveučilišnom centru. Knjižara ima aktivnu i web prodaju i naručivanje, u skladu s modernim trendovima. Sve zajedno vrlo privlačno, garantira ugodan boravak u prostoru u kojem ima puno dobrih knjiga.

Kutak knjiga, Korčula (3. mjesto)

U centru otoka Korčule zadnjih deset godina (odnedavno na novoj lokaciji) nalazi se samostalna knjižara Kutak knjiga. Zamišljena kao međunarodna knjižara koja je dobrim dijelom okrenuta kulturnim potrebama turista u svojoj ponudi sadrži knjige na petnaestak svjetskih jezika. Ideja da turistički dolazak na otok u sebi može i treba sadržavati kulturnu ponudu uspješno opstaje već cijelo desetljeće te vrlo ciljano promovira hrvatske autore čije se knjige mogu pronaći na desetak stranih jezika. Osim ponude knjiga, u ljetnim mjesecima knjižara (njezin vlasnik i zaposlenici) stoje iza istoimenog književnog festivala koji se trudi dovesti renomirana strana i domaća književna imena u Korčulu. Samim time na vrlo specifičan način ova knjižara obogaćuje kulturnu ponudu kao jedina knjižara na otoku (i to ne samo Korčuli).

Najbolja knjižara u okviru knjižarskoga lanca:

Znanje Varaždin – Lumini centar (1. mjesto)

U ujednačeno kvalitetnoj lepezi knjižara knjižarskog lanca Znanje po cijeloj zemlji jedna se knjižara nametnula kao najdojmljivija: Znanje Varaždin u Lumini centru. Povjerenstvo je najvišim ocjenama nagradilo njezinu dostupnost svim kupcima, smisleno atraktivan, pregledan i ugodan razmještaj knjižnih odjela. Ponuda knjižare, kao i u ostalim knjižarama ovog lanca, ne svodi se samo na knjige već

i bogat asortiman poklona i kreativnih potrepština i zanimacija. Mali, ali važan detalj za ugodu i lakše snalaženje posjetitelja rukom su – kredom – ispisane kategorije knjižnih rodova i žanrova na policama. Simpatična, sitna personalizacija šarmantno poboljšava iskustvo traženja željene knjige: knjižara i zbog toga ostavlja dojam mjesta o čijoj atmosferi kao i brizi za kupce i njihovo vrijeme djelatnici aktivno razmišljaju i trude se unaprijediti ih. Stručnost i ugodna komunikacija voditelja koji je Povjerenstvo proveo kroz trgovinu još je jedna od pozitivnih odlika ovog mjesta, iako isto vrijedi i za sve ostale voditelje knjižara istog lanca. Bogata ponuda, ugodan prostor i ljubazno a stručno osoblje koje uspješno kombinira profesionalizam i osobnu naklonost i poznavanje knjiga – to su glavni elementi za dobitnu kombinaciju varaždinskog Znanja.

Znanje, Bjelovar (2. mjesto)

Posjetivši knjižaru Znanje u Bjelovaru u sklopu *interliberskog tjedna* odmah smo uočili kako su ispred samog ulaza istaknuti popusti i pogodnosti (plakat ručno napravljen) koje čekaju posjetioce knjižare. Osim prilično velike i raznovrsne ponude knjiga stekli smo dojam da je upravo ova knjižara važna za kulturni život zajednice budući da zaposlenici puno pažnje posvećuju potrebama građana, razgovoru o knjigama, dovođenju autora, ideji da je zadaća zaposlenika knjižare biti upućen u potrebe i navike čitatelja. Od formirane top liste, preko vrlo preglednog programa prema kojem su razvrstane knjige, posebno istaknutoj poeziji (što nije uvijek slučaj), ljubaznosti i srdačnosti zaposlenica, želji da se svakom kupcu izađe u susret oslušujući želje i potrebe, ova knjižara spada među one koje su izuzetno važne za manje sredine koje često, nažalost, nemaju pristup raznolikoj i bogatoj književno – kulturnoj ponudi.

Planetopija, Pula (3. mjesto)

Knjižare su oduvijek bile različite od bilo koje druge vrste trgovina: oblikovale su i čitatelje i pisce i utjecale na naš ukus, razmišljanja i politiku. Njeguju lokalne zajednice dok stvaraju nove, vlastite. Sve se to odlično osjeti, vidi pa i (doslovno) namiriše u pulskoj Planetopiji. U samom srcu Pule, Povjerenstvo je bilo ugodno iznenađeno inspirativnom ponudom pažljivo biranih knjiga za odrasle i djecu. To nadopunjava originalan izbor jedinstvenih eko-proizvoda. Koncept druge Planetopijine knjižare, nakon zagrebačkog originala, proizlazi iz poslovne etike malog ali dojmljivog knjižarskog lanca koji spaja ljubav prema knjigama i ljubav prema planetu. Želja za zdravim tijelom, duhom i umom koji se prožimaju dobro se osjeti već pri samom ulasku u nevelik ali decentan, vedar i relaksirajući prostor knjižare. On je – neuobičajeno za druge knjižarske lance u zemlji – spojen s trgovačkim prostorom u kojemu se kupuju zdrave namirnice pa s njim dijeli ugodne mirise i zvukove. Sve je tu diskretno ali učinkovito osmišljeno da vas podsjeti na male životne užitke, kao i nagrade ili poklone koje zaslužujete vi ili netko vama drag. Iz pulske Planetopije otići ćete s hranom za duh pod rukom ili u ekološkoj vrećici, i osmijehom na licu. A to je itekako vrijedno trećeg mjesta u ovogodišnjem izboru najbolje knjižare u okviru knjižarskog lanca.

Najbolji antikvarijati

1. mjesto - nagrada nije dodijeljena.

Knjižara i antikvarijat Giardini 2, Pula (2. mjesto)

Ovaj pulski knjiški prostor na katu stambene zgrade, bez izloga, tek s pokretnom "sendvič oznakom" vani na cesti, je ono što je ostalo od nekadašnje knjižare Castropola, knjižare iz koje

je izniknuo sasvim sigurno najbolji sajam knjiga u zemlji, "Sa(n)jam knjige u Istri". Iako je Castropolu taj sajam na neki način pojeo, ovaj antikvarijat koji je smješten u prilično velikom i prostranom stanu, ponavljamo, na katu, jako daleko od ulice, vrlo je topao i ugodan prostor, za koji će mnogi Puležani reći da se tamo osjećaju kao u svom dnevnom boravku. Namjernik tako tamo luta od sobe do sobe, gdje je sve puno knjiga, a redom žene koje tamo rade, osim što brinu o knjigama i dobro znaju ponudu, usput i rade na organizaciji spomenutog sajma "Sa(n)jam knjige u Istri". Dakle, riječ je zapravo o velikom uredskom prostoru koji je vješto pretvoren u knjižaru, odnosno antikvarijat, gdje se može sjesti, popiti kava i porazgovarati o knjigama, a na policama pronaći doista mnogo zanimljivih naslova. Iako je sve to vjerojatno nastalo iz nužde, prostor je izvrsno iskorišten, a po broju namjernika koji tamo zalaze, sasvim sigurno uspješan.

Antikvarijat Arka knjiga, Osijek (3. mjesto)

Arka nije jedini antikvarijat u Osijeku, ali je sigurno jedini antikvarijat u Hrvatskoj za koji se može reći da je "underground". I to doslovno. Taj je antikvarijat, naime, smješten u podzemnom prolazu u samom centru grada, ispod Trga Ante Starčevića. Gore, na ulici, odnosno trgu nema nikakvog znaka ni obavijesti da se taj dućan nalazi u pothodniku i upravo je nevjerovatno da je Antikvarijat Arka knjiga tamo uspio preživjeti, na krajnje neatraktivnom mjestu, na lokaciji gdje su oko njih, uglavnom, trgovine - zatvorene. Štoviše "Arka" je u podzemlju smještena na dvije lokacije, relativno blizu, ali jedna funkcionira kao aktivna trgovina u koju zalaze kupci i gdje ih dočekuje antikvar koji tamo knjige kupuje i prodaje, dok onaj drugi prostor, također iza staklenih zidova i izloga, funkcionira više kao skladište. Čini se da dobar dio razloga za svoje preživljavanje "Arka" duguje poslovanju preko interneta, iako web ponuda nije osobito osmišljena, no sam antikvarijat "Arka" je ugodno mjesto. Zatrpao je knjigama, no tamo je užitak kopati i sve to ima šarma. Voditelj antikvarijata je vrlo ugodan i razgovorljiv, a to je često presudno za ovu vrstu posla.